

Blåviksbygdens äldsta torp

Häggarp är en oas i skogen

BLÅVIK (LT)

År 1626 bodde en person med namnet Måns i torpet Häggarp, Blåvik. Hur livet på platsen var på den tiden kan vi förstås bara spekulera i. Idag snart 400 år senare är Häggarp som ett vykortsmotiv, en sommaridyll och ett avkopplande andningshål för två Boxholmsfamiljer.

Byggnaderna är röda med vita knutar och i utmärkt skick, gräsmattan är grön och välklippt. Stugan saknar elektricitet, men det tycker ägarna numera nästan är en fördel.

I Boxholms kommuns skogar finns det som i de flesta andra kommuner i landet många lämningar efter gamla torp, och så finns det också ett och annat torp som har överlevt och som bevarats och vårdats in i våra dagar. Ett sådant torp är Häggarp beläget ungefär mitt emellan Blåviks kyrka och färjan till Torpön.

Innan Blåviks församling bildades 1880 kallades området norr om Sommen med Ekla-bo i väster och Somvik i öster för Norrsjölandet. Detta område hörde då till Torpa församling, och det är här vi hittar Häggarp. Idag menar nog de flesta att Häggarp ligger i Blåvika-skogen.

Häggarp är ett urgammalt torp, med all säkerhet det äldsta torpet på Norrsjölandet, även om ingen kan säga hur gammal själva torpstugan kan vara.

I Per-Anders Lundhs bok, Mellan Liljeholmen och Somvik kan man läsa att Häggarp finns dokumenterat redan 1607. Det har använts till olika ändamål, till exempel som starboställe till Hårdaholmen, och under en annan tid som skogvaktarboställe. Det har också varit friköpt vissa perio-

der och ägts av "finare" folk, allt enligt Lundhs bok.

Häggarp förvärvades år 1983 av familjerna Nilsson och Svensson. Idag är det två familjer som nyttjar denna idyll, nämligen paren Tony Svensson/Gun Nilsson samt Bo Nilsson/Evalena Fasth. Gun och Bo är syskon och det var deras far som fick möjlighet att köpa Häggarp, detta då Boxholms AB sålde ut torp och gårdar till de anställda i början av 1980-talet.

Vid Länstidningens besök i Blåvikaskogen finns Tony Svensson på plats och han kan berätta en del om torpets historia. Förr i tiden gick landsvägen förbi alldeles nära Häggarp, och den som är uppmärksam och vandrar Östgötaleden från Kopparhult mot torpet Flaskkan se rester efter en gammal stenlagd väg.

Jag pratade med Börje Carlborg en gång och han sa något i stil med att "vid Häggarp köpte hans far sin första cigarr en gång i tiden".

Det sägs nämligen att det har funnits en affär vid Häggarp, men någon mer information om detta har Tony inte fått fram. Inte mer än att affären ska ha legat på grunden där Tony byggt upp en liten gäststuga. Gäststugan är en gammal tvärtstuga som kommer från Hårdaholmen, och den smälter in alldeles utmärkt i miljön.

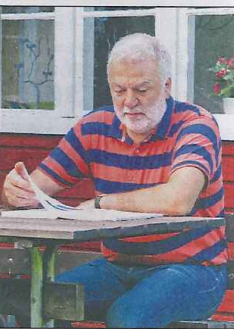
Häggarp har också tillhört scouterna, och en del äldre boxholmsbor kan därför berätta scoutminnen från platsen. Gissningsvis har scouterna hållit till vid Häggarp under några år på 1960-talet.

Det är lätt att förstå att Tony trivs vid denna oas i skogen. – Gun jobbar en del helger, och då kan jag gå här och påta helt själv. Jag tycker det är skönt, säger han.

– När Häggarp köptes 1983

Häggarp, med anor från 1607, ligger inbäddat i lummig grönska, nästan en kilometer från närmaste torp och sommarstuga. Här har varit en rad olika verksamheter genom århundradena. Gäststuga och förrädsbyggnader har tillkommit på senare år.

Tony Svensson bläddrar i Per-Anders Lundhs bok, Mellan Liljeholmen och Somvik – Torp och torpare på Norrsjölandet, en bok som berättar mycket om de torp som funnits i området. Inklusive Häggarp!

så fanns bara huset och dasset, berättar Tony. Sedan dess har gästhuset och andra förrädsbyggnader tillkommit, plus en härlig veranda på stugan. Även inne i den riktigt rymliga stugan har familjerna snickrat och gjort om. Tony vill gärna visa övervåningen vilken har förändrats totalt, och som nu be-

står av ett stort härligt allrum med en kamin i mitten. Där på övervåningen kan ett riktigt stort sällskap umgås, till exempel om vädret gör att det är olämpligt att vara ute.

Tony gillar att bygga och måla eller att gå i skogen och plocka svamp. Att gå den gangska nyanlagda leden runt Häggarpssjön uppskattar han också. De båda ägarfamiljerna samsas i Häggarp och de är där ofta samtidigt.

– Och nu följer ju gärna barnen med hit också. Det fanns ju en tid när det inte var så intressant att åka till Häggarp ler Tony...

Häggarp saknar el, något som det dock har funnits tidigare. Torpet ägdes ju förr av Boxholms AB och företaget såg inget behov av el, så ledningen fram till torpet togs bort, det var alltså före 1983. Visst har familjerna pratat om att dra fram el igen, framförallt i början, men numera tycker Tony det är lite mysigt att el saknas fram till stugan. På gaveln sit-

ter en liten solpanel som laddar batterier så de kan ha 12-voltsbelysning. Kylskåpet drivs av gasol, och det finns också gasolkök. I köket finns också en järnspis som fungerar utmärkt för att värma exempelvis varmvatten.

Häggarpssjön skymtar mellan träden från torpet och Tony berättar att de har en flotta en bit ut i sjön som de badar ifrån. Till den rör de ut med båten om de är badsugna. Numera är hela tomten inhägnad med elstängsel för att hålla vildsvinen borta.

– Usch jag kom upp hit förra hösten, och fick se förödelser som vildsvinen åstadkommit, berättar Tony. Då var jag nästan tjuftfärdig! I princip hela gräsmattan var uppbökad! Även inbrottsjuvar har besökt Häggarp ibland, även om det är ett par, tre år sedan de senast hälsade på. Lite synd kanske att det inte finns elstängsel också mot inbrottsjuvar.

Text och bild:
KLAS JOHANSSON

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

Boxholms krönikespel: Huvet på spiken

En Boxholmsrapodi av minnesvärda ögonblick, boxhölmska uttryck och historiska profiler. Valkända aktörer från Boxholm och Mjölby samt Kvarngilletts dansare. Biljetter: Boxholms bibliotek 0142-89540, P-O Thuresson 0142-518 48, Birgitta Wigforss 0705-33 05 66. Tid: 13-09-20–13-09-22, kl 19. Plats: Folkets hus.

Utställning

Retrospektiv utställning av Arne, i Lugnet, Andersson, Boxholm. Tid: T o m 13-09-27. Plats: Boxholms bibliotek.

Teater:

Djävla mansfolk

Teaterföreställning i Föreningshuset Malexander. Tid: 13-09-25, kl 19. Plats: Föreningshuset.

Bio: Riddick

Från 15 år. Visas även 29/9 och 2/10. Tid: 13-09-27, kl 20. Plats: Folkets hus.

Teater:

Hagmans konditori

Inspelad revyfilm från 2012. Tid: 13-09-28, kl 19. Plats: Folkets hus.

Balet:

Julia och Romeo

Direktsänd föreställning från Kungliga operan i Stockholm. Tid: 13-09-28, kl 15. Plats: Folkets hus.

Boxholm i backspegeln

Lars Gärling berättar om sin bok Klamparungar. I samarbete med Folkuniversitetet. Tid: 13-10-03, kl 18.30-21. Plats: Boxholms bibliotek.

Bio för daglediga:

Hur många kramar finns det i världen. Kaffet serveras från kl 9.15. Tid: 13-10-03, kl 10. Plats: Folkets hus.

Välkommen till de olika evenemangen i Finspångs kommun.

Eldstäder vanligaste brandorsaken i hus

De flesta svenskar skulle gissa på kvarglömda ljus – i själva verket är det i eldstaden som de flesta husbränder startar. Det visar statistik som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har tagit fram. Och det är på landsbygden som de flesta eldstadsbränderna sker.

När höstmörkret lägger sig över landet tänds många svenskar en brasa för att hålla kylan borta. Under okto-

ber inträffar dubbelt så många bränder i villor och fritidshus, jämfört med i augusti. Och till februari har siffran fördubblats ytterligare en gång.

Men för ett fåtal kommer värmen och trivselen till ett högt pris. Av de 3000 husbränder som inträffar varje år kan ungefär 1 300 bränder härledas till eldstaden, vilket utgör 43 procent.

– Våra undersökningar visar att kunskapen är låg om att det är i eldstaden, inte ljuslyktan, som de allra flesta bränder uppstår. Och med

rätt kunskap skulle många omfattande bränder aldrig uppstå, säger Peter Nord, handläggare för sovningsfrågor på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Den nya statistiken är baserad på andelen eldstadsrelaterade bränder i småhus under 2008-2012. Allra störst andel har Gotland (65 procent), följt av Dalarna (56 procent), Kalmar (55 procent) och Värmland (54 procent). I storstäderna är bränder i eldstäder inte ett lika stort problem. Minst andel eldstadsrelaterade bränder har istället Stockholms län (19 procent),

följt av Norrbotten och Skåne (29 procent).

– För att undvika bränder av den här typen är det viktigt att välja rätt utrustning utifrån det uppvärmningsbehov som finns, att installationen utförs rätt och att det eldas rätt, säger Björn Björkman på Brandskyddsforeningen.

Statistiken presenteras i samband med Brandskyddsveckan, som nyligen drog igång med en rad informationsaktiviteter runt om i landet. Där information om hur man köper rätt, installerar och eldar rätt i sin eldstad sprids.

FAKTA Aktiv mot brand

Kampanjen Aktiv mot brand är ett samarbete mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Brandskyddsforeningen, Brandvarnargruppen, SABO Sveriges allmännyttiga bostadsföretag, Svensk försäkring, Länsstyrelserna och Räddningstjänsterna.

Fakta: Dinsakerhet.se och webbsidan Elda rätt, eldarätt.se

Prenumerera på en tidning du hinner läsa!

Länstidningen hem i brevlådan varje fredag Ring och beställ 0141-560 03

